

Orimligt att riva alla fungerande små dammar

Fortum välkomnar nya vattenrättsliga spelregler, men anser att hänsyn måste tas till samhällsnyttan. I Sverige finns tusentals små dammar och kraftverk, och många har varit i bruk mycket länge. Att riva dem kan leda till att hela sjöar riskerar att försvinna och med det även badstränder, kulturmiljöer och andra frilufts- och rekreationsområden.

Publicerad: 1 juni 2018, 08:55

Det här är opinionsmaterial

Åsikterna som uttrycks här står skribenten/skribenterna för.



Många svenska dammar har varit i bruk länge och fyller en viktig funktion, enligt debattören.

Ämnen i artikeln:

[MiljöMiljötillsyn](#)

Beslut om utrivning av en damm ska vägas mot effekter på sådant som närmiljö, friluftsliv, kulturhistoria, klimatpåverkan och ekonomi. Dessa förutsättningar ser olika ut för varje damm och kraftverk, och bör såklart värderas därefter. Det är inte rimligt att dammar som aldrig utgjort någon stor miljöpåverkan åläggs miljökrav som innebär att de måste rivras. Det finns tusentals dammar i Sverige – både kopplade till vattenkraft och andra – och därmed finns det också tusentals olika förutsättningar.

Innan vattenmyndigheterna (och Länsstyrelserna) driver frågan om omprövning behöver vi faktiskt se till att vattenförekomsterna klassificeras rätt.

Fortum välkomnar den blocköverskridande överenskommelsen för nya vattenrättsliga spelregler. De förslag som nu läggs fram ser ut att skapa rimliga förutsättningar för att säkerställa en god vattenmiljö och ett förnybart energisystem där vattenkraftens avgörande roll som reglerkraft tas hänsyn till. Men trots att lagförslaget har utvecklats kvarstår ett flertal utmaningar innan vattenkraftens bidrag till energisystemet och den klimatnytta det medför är i balans med övriga hänsynstaganden. En konkret och betydelsefull utmaning inför de kommande omprövningarna av vattenkraftverken är klassificeringen av vattenförekomster.

Samtliga vattenkraftverk kommer att omprövas av domstol så att verksamheten framgent kan bedrivas med moderna miljötillstånd. När detta sker är det av största vikt att vattenkraftens bidrag till energisystemet och den klimatnytta det medför balanseras mot övriga hänsynstaganden. Vi ser det även som angeläget att undvika att de som bor och verkar i området drabbas för hårt. Det gäller inte minst möjligheten att enligt EU:s direktiv att peka ut en vattenförekomst som kraftigt modifierat vatten, KMV.

I Sverige finns tusentals små dammar och kraftverk och angränsande sjöar som utgör dammarnas vattenmagasin. Många av dessa anläggningar har varit i bruk mycket länge. En del dammar går tillbaka till gammal verksindustri, andra är jordbruksdammar och ytterligare andra är kopplade till småskalig lokal elproduktion. Längs älvar och sjöar upprätthåller vattenkraften ett ekosystem som byggts upp under hundratals år.

Om vattenmyndigheterna inte klassificerar vattenförekomster som KMV innebär det att det kommer att ställas mycket höga miljökrav för att uppnå god ekologisk status. Det är uppenbart att det vid många av dessa dammar och magasin inte finns några förutsättningar att nå dessa miljökrav genom aktiva åtgärder och då återstår enbart utrivning.

En utrivning kan dock ofta vara helt orimlig eftersom den i många fall skulle leda till förödande konsekvenser på närmiljön. I flera fall skulle utrivningarna leda till kraftigt sänkta vattennivåer. Hela sjöar riskerar att försvinna och med det även frilufts- och rekreationsområden. Badstränder kan försvinna och för åtskilliga fastighetsägare längs vattendragen kan utrivningarna resultera i betydande värdeminskningar av fastigheter och mark både till följd av materiella skador, lägre vattennivåer och sinande brunnar.

Stora värden riskerar alltså att förstöras, och dessutom helt i onödan. En utrivning leder i sig inte heller alltid till en "förbättrad miljö". Inget tyder på att det idag finns ett strukturellt miljöproblem kring dessa dammar. Tvärtom utgör de värdefulla bidrag till såväl den fysiska som kulturella miljön och har gjort så under lång tid.

Toni Kekkinen, chef för vattenkraften, Fortum Sverige

Det här är opinionsmaterial

Åsikterna som uttrycks här står skribenten/skribenterna för.

Ämnen i artikeln:

[MiljöMiljö tillsyn](#)